

Valtionavustustoiminnan kehittäminen järjestöjen kanssa

Mikko Lehtonen, erityisasiantuntija
mikko.lehtonen@gov.fi, @Mige_Lehtonen (Twitter)

Maakuntien verkostojärjestöjen neuvottelukunta | 12.4.2022

VALTIONAVUSTUKSET
STATSUNDERSTÖD

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

1 Yhteinen toimintamalli ja sitä tukevat digitaaliset palvelut

Kohti vaikuttavampaa valtionavustustoimintaa

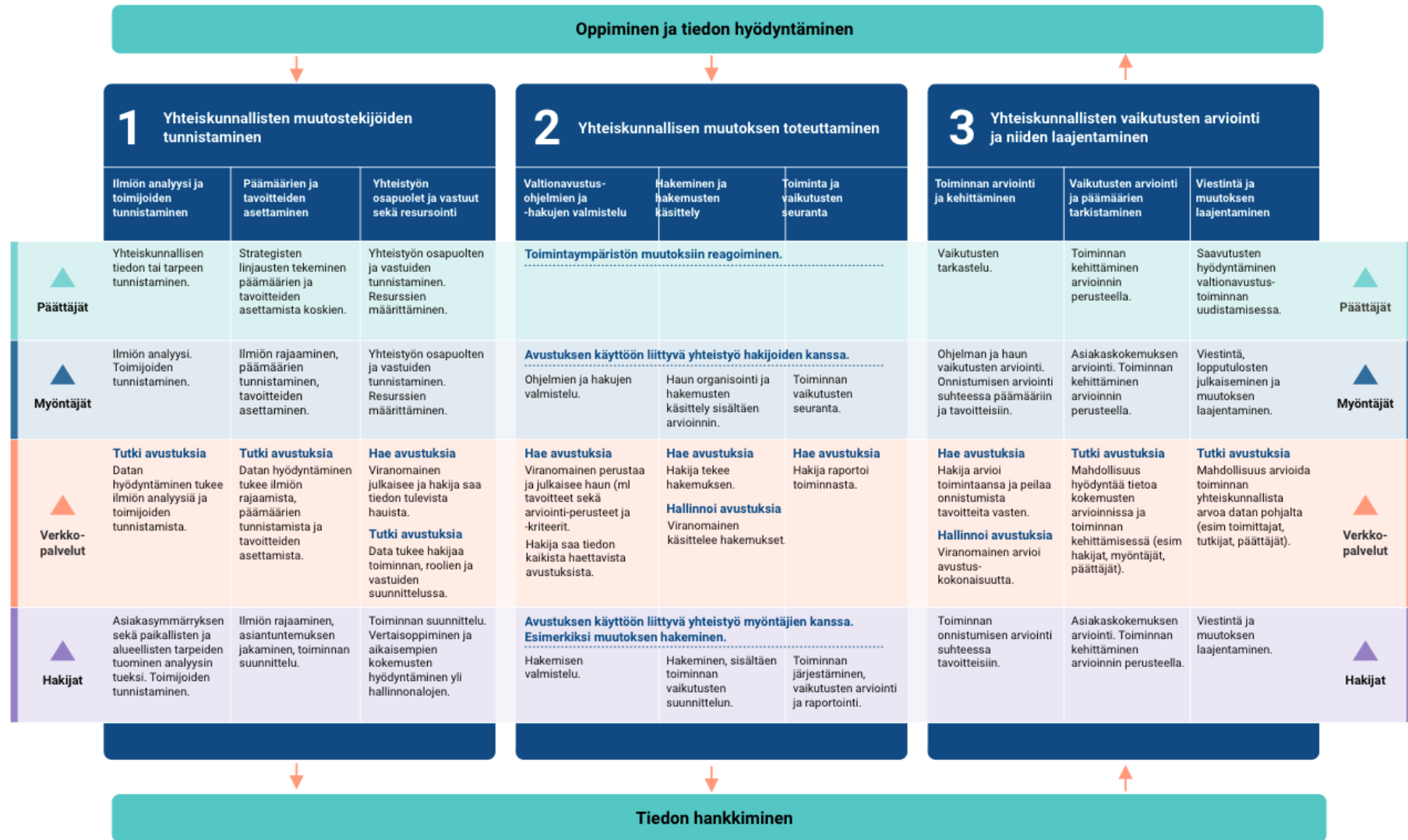
Valtionavustushankkeessa on valmisteltu **yhteistä toimintamallia** ja **digitaalisia palveluja**, jotka uudistavat valtionapuviranomaisten tapaa suunnitella valtionavustustoimintaa ja vahvistavat tiedolla johtamista julkisessa hallinnossa.

1 Huolellinen työskentely toimintaa suunniteltaessa tekee toiminnan tulokset ja vaikutukset näkyviksi raportointia varten.

2 Valtionavustustoiminnan kaikissa vaiheissa kertyy tietoa yhteiskunnallisesta muutoksesta, jolloin valtionapuviranomaiset voivat seurata, miten valtionavustusten käyttö edistää yhteiskunnallisia päämääriä.

3 Valtionapuviranomaiset lisäävät valtionavustustoiminnan vaikuttavuutta analysoidessaan valtionavustuksilla rahoitetun toiminnan tuloksia ja vaikutuksia koskevaa tietoa ja jakaessaan sitä.

Valtionavustustoiminnan toimintamalli

Valtionavustustoiminnan tietovarantoon liittyy kolme digitaalista palvelua

Haeavustuksia.fi-palvelua esitellään kaikille avoimessa tilaisuudessa 17.5.2022 klo 10.00. [Tapahtumatiedot](#) on julkaistu valtiovarainministeriön tapahtumakalenterissa ja LinkedInissä.

- **Haeavustuksia.fi** kokoaa valtionapuviranomaisten valtionavustushaut yhteen paikkaan. Valtionavustuksen hakijan tulee kirjautua palveluun Suomi.fi-tunnuksella täyttääkseen hakemuksen.
- **Tutkiavustuksia.fi** luo tilanne- ja kokonaiskuvaa valtionavustuksista ja niiden käytöstä. Tieto on avoimesti käytettävissä.
- **Hallinnoivastuksia.fi** on valtionapuviranomaisille tarkoitettu digitaalinen palvelu hakuilmoitusten julkaisemista ja hakemusten käsittelyä varten.
- Valtionapuviranomaiset ottavat digitaaliset palvelut käyttöön vaiheittain. Digitaalisten palveluiden käyttöönottoon ei ole velvoitetta, mutta tavoite on, että kaikki valtionapuviranomaiset ottavat ne käyttöön tulevien vuosien aikana. Valtionapuviranomaisia koskevalla **tietojen toimittamisvelvoitteella** varmistetaan, että vähimmäistiedot ovat käytettävissä.

Luonnoskuva hakemuslomakkeesta

Kustannusarvio ja rahoitus Olet lukinnut tämän sivun muokattavaksi.

[Lopeta tallentamatta](#) [Tallenna](#) [Tallenna ja lopeta](#)

Avustettavan toiminnan kustannukset

Kustannuslaji	Summa	Lisätiedot
Henkilöstökulut	10000 €	
Toimittajakulut	10000 €	
Palvelujen ostot	10000 €	
Matkakulut		
Muut kulut		
Kustannusarvio yhteensä	30 000 €	

☒ Henkilöstökulut sisältävät tehtäviä, joissa palkkakulut sivukuluineen ylittävät 80 000 € vuodessa

Tehtävät, joissa palkkakulut sivukuluineen ylittävät 80 000 € euroa vuodessa

900 / 900

Tulot ja ei-hyväksyttävät kustannukset

Kustannuslaji	Summa	Lisätiedot
Ei-hyväksyttävät kustannukset	5000 €	
Vähennettävät tulot	5000 €	
Vähennettävät erityisavustukset	0 €	
Yhteensä	10 000 €	

Hyväksyttävät kustannukset 20 000 € Kustannusarvio - vähennykset

Muu yleisavustusluonteinen rahoitus samaan toimintaan

Rahoituksen myöntäjä	Summa	Rahoitus	Saatu/Haettu	Rahoituksen tyyppi
Viranomaisen X	5000 €	Saatu		Julkisen yleisavustus
Säätiö Y	5000 €	Saatu		Yksityinen yleisavustus
Muu saatu rahoitus yhteensä	10 000 €			
Julkisen yleisavustusluonteisen rahoituksen osuus	5 000 €			

Avustuksen siirronsaajat

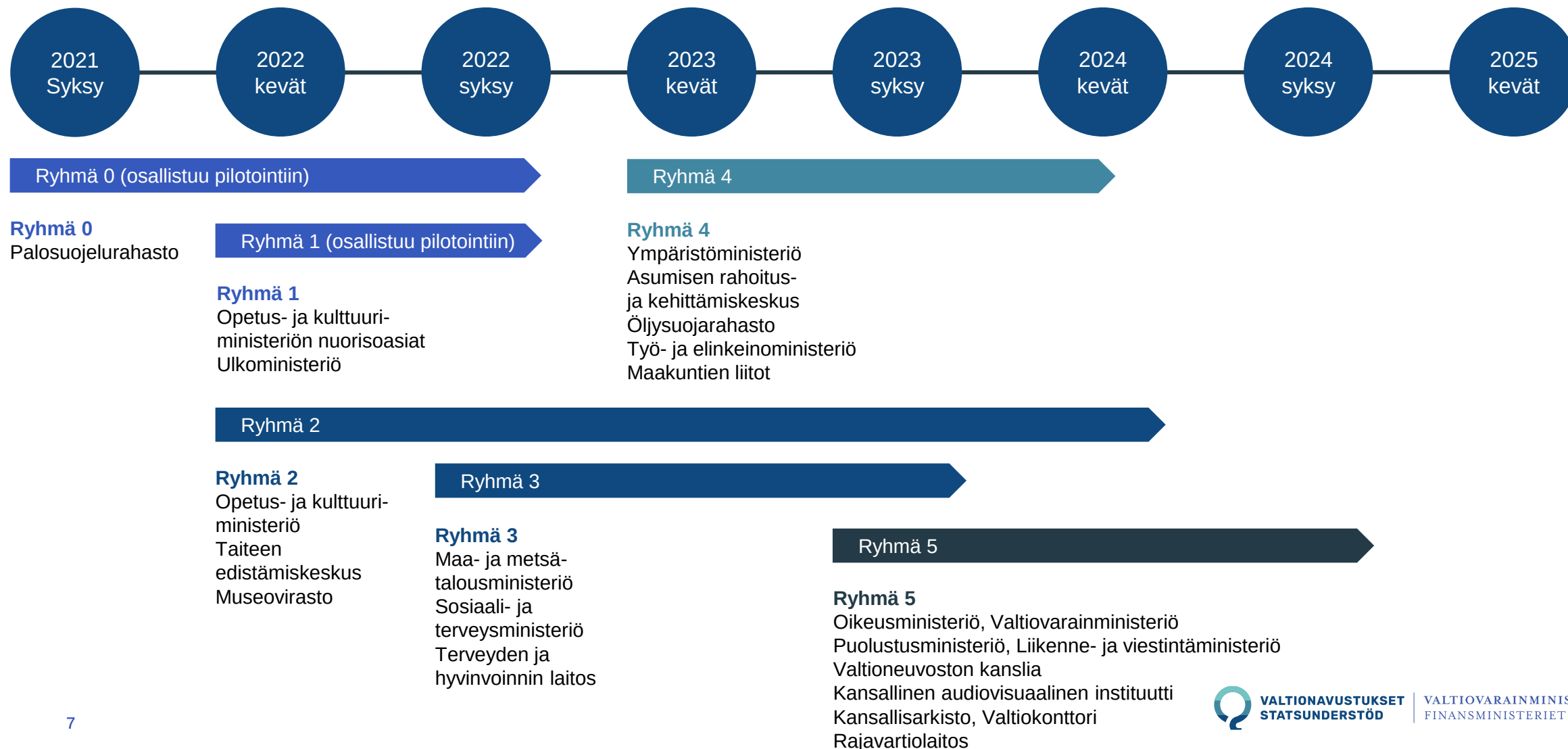
☒ Osa avustuksesta välitetään edelleen yhdelle tai useammalle siirronsaajalle

Siirronsaajat *

900 / 900

- Valtionapuviranomaisten kanssa on määriteltä, miten taloutta koskevia tietoja voitaisiin kysyä hakemuslomakkeessa, kun järjestöt hakevat ja niille myönnetään yleisavustusta. Tietoa käytetään digitaalisten palveluiden toiminnallisessa määrittelyssä.
- Valmistelussa pohditaan, miten valtionapuviranomaiset saavat riittävät ja oikea-aikaiset tiedot ja kuinka valtionavustusten hakijoiden ja saajien hallinnollista taakkaa ja työmäärää kevennetään.
- Samat tiedot on tarkoitus pyytää vain kerran. Osa käsiteltävistä tiedoista koskee valtionavustuksen hakijaa, osa valtionavustushakua.
- Luonnoskuvassa ei oteta kantaa kustannuslajeihin tai varsinaisen toiminnan tulojen huomioon ottamiseen. Se havainnollistaa, miten valtionapuviranomainen voi rakentaa hakemuslomakkeen joustavasti.
- Hakemuslomaketta ja hakemuksen täyttämistä on tarkoitus testata keväällä ja syksyllä muutamissa valtionavustushauissa.

Valtionapuviranomaisten projektit alkavat vaiheittain

2 Ilmiölähtöisyys ja yhteistyö uudistavat valtionavustus- toimintaa

Valtionavustustoiminnan periaatteet

- **Ilmiölähtöisyys** on tapa tarkastella yhteiskuntaa ja hahmottaa sen tilaa ja tulevaisuutta. Valtionavustustoiminta pohjautuu nykyisinkin oletuksiin ilmiöihin vaikuttavista tekijöistä ja niiden välisistä suhteista.
- Yhteiskunta menettää paljon resurssejaan ja voimavarojaan, jos järjestöt toimivat irrallaan toisistaan tai aloittavat keskenään aina samasta lähtöpisteestä. **Yhteistyö** luo edellytykset uuden oppimiselle ja tiedon jakamiselle.
- Valtionavustustoiminnassa **vaikuttavuuden** kehittäminen on prosessi, jossa järjestöt oppivat perustelemaan toimintaansa ja kuvaamaan sitä vaikutusketjujen ja yhteisten käsitteiden avulla.

Valtionavustustoiminnan vaiheet

1. Järjestöt osallistuvat yhteiskunnallisten muutostekijöiden tunnistamiseen asiantuntijoina, eikä tässä valtionapuviranomaisten johtamassa verkostomaisessa yhteistyössä käsitellä yksittäisten järjestöjen valtionavustusasioita eikä se vaikuta valtionavustusten myöntämiseen.
2. Järjestöt ja valtionapuviranomaiset työskentelevät itsenäisesti, kuten tähänkin asti. Uutta on, että järjestöt ja valtionapuviranomaiset suunnittelevat toimintaansa edellisessä vaiheessa kertyneen tiedon avulla.
3. Järjestöt ja valtionapuviranomaiset arvioivat valtionavustuksilla rahoitetun toiminnan yhteiskunnallisia vaikutuksia suhteessa ensimmäisessä vaiheessa tunnistettuihin tarpeisiin. Arvioinnin tavoitteena on oppia toisilta, jotta seuraavan valtionavustushakemuksen tai -haun tekeminen helpottuu.

Mitä voimme saada aikaan valtionavustuksilla?

- Vaikutusketjut eivät ole sellaisenaan valtionavustusten myöntämisen arviointiperusteita ja -kriteereitä, vaan ne auttavat kuvaamaan ja kertomaan, mitä järjestöt tekivät yhteiskunnallisen muutoksen aikaansaamiseksi.
- Kun järjestöjen ja valtionapuviranomaisten näkemys yhteiskunnallista tarpeista on ajantasainen, toiminnan tulokset ja vaikutukset kertovat, milloin on aika kiinnittää huomiota seuraaviin asioihin ja kohdentaa valtionavustuksia uudelleen.
- Vaikutusketju on yksi niistä [toiminnan suunnittelun työvälineistä](#), joita valtionavustushanke on tehnyt valtionapuviranomaisia ja valtionavustusten hakijoita ja saajia varten.

Vaikutusketjun hyödyntäminen toiminnan suunnittelussa

3 Järjestöjä koskevia erityiskysymyksiä

Valtionavustusten myöntämisessä sovellettavat arviointiperusteet ja -kriteerit

Valtionavustusten myöntämisen yleiset edellytykset valtionavustuslaissa

Myöntöperusteiden kehittäminen ja yhdenmukaistaminen tiedonkeruuta ja valtionavustusten myöntämistä varten?

Valtionavustuslaki (7 §, 10 §, 15 §, 36 §) ja lain tulkinta sekä lain mahdollinen uudistaminen (huom. puitelait). Valtionavustustoiminnan sääntely on monimuotoista.

Hallinnonalakohtainen lainsäädäntö ja valtionavustustoiminnan erityispiirteet

Järjestöjen autonomia ei tarkoita subjektiivista oikeutta valtionavustukseen eikä kaikkea järjestöjen toimintaa rahoiteta valtionavustuksin.

Valtionavustukset ovat harkinnanvaraista yhteiskunnallista rahoitusta. Valtionapuviranomaiset tekevät kokonaisharkintaa myöntäessään järjestöille valtionavustuksia.

Valtionapuviranomaisilta odotetaan järjestöjen autonomian kunnioittamista, eikä järjestöjen itsemääräämisoikeuteen saa puuttua esimerkiksi valtionavustuspäätöksiin tai -ehdoin.

Järjestöjen varainhankinnan kehittäminen

- Valtionavustuksia myönnetään järjestöjen varsinaiseen toimintaan, ei varainhankintaan. Varsinaisen toiminnan tulojen huomioon ottaminen on eri asia kuin varainhankinta, ja menettelytavat vaihtelevat.
- Valtionavustuksen saajan tekemät kirjanpitoratkaisut eivät sinällään saa olla ratkaisevia tai muutoin vaikuttaa tuen määrään tai sisältöön [kirjanpitolautakunnan lausunto].
- Valtionavustushankkeessa toimiva järjestöryhmä valmistelee toimenpide-ehdotuksia järjestöjen varainhankinnan kehittämiseksi rahapelitoiminnan tuottoa koskevan rahoitusmallin valmistelun jatkamisen mukaisesti. **Keskeisiä kysymyksiä ovat**
 - Miten järjestöjen varainhankinta vaikuttaa valtionavustusten myöntämiseen?
 - Voidaanko järjestöjen varainhankintaa rahoittaa valtionavustuksilla?
 - Miten valtionapuviranomaiset tukevat järjestöjen varainhankinnan kehittämistä esimerkiksi lain tulkinnallaan, valtionavustuspäätöksillään ja -ehdoillaan tai käytännöillään?

Valtionavustustoiminnan kehittämistä koskeva viestintä

1. Helpoin tapa aloittaa on mennä osoitteeseen <https://vm.fi/valtionavustustoiminnan-kehittaminen>
2. Tilaa sen jälkeen Valtionavustukset-uutiskirje osoitteessa <https://vm.fi/uutiskirjeet>
3. Kurkkaa myös sosiaaliseen mediaan. Lue julkaisuja ja lisää omiisi tunniste [#valtionavustukset](#)
4. Suorita kaikille avoin koulutus Kohti vaikuttavampaa valtionavustustoimintaa: <https://www.eoppiva.fi/koulutukset/kohti-vaikuttavampaa-valtionavustustoimintaa/>
5. Hyödynnä valtionavustushankkeen julkaisuja, kuten raportteja lausunnoissa tai muussa valmistelussa.
6. Valtionapuviranomainen vastaa sisäisestä ja ulkoisesta viestinnästä, mitä valtionavustushanke tukee.

4 Keskustelun yhteenveto

Keskustelun yhteenveto

1. Tuntevatko valtionapuviranomaiset järjestöyönantajien arjen riittävän hyvin? Miten työnantajavelvollisuudet, kuten työehtosopimusten mukaiset palkankorotukset tai tasa-arvo ja yhdenvertaisuus otetaan huomioon valtionavustuksia myönnettäessä?
2. Valtionapuviranomaisten on tunnistettava ja tunnustettava, miten arviointiperusteet ja -kriteerit ohjaavat järjestöjen toimintaa ja vaikuttavat siten järjestöjen autonomiaan. Toisaalta, kuinka niillä voidaan edistää järjestöjen välistä yhteistyötä ja vähentää kilpailua rahoituksesta? Järjestöjen osallisuus arviointiperusteiden ja -kriteereiden valmistelussa koetaan erittäin tärkeäksi.
3. Järjestöjen rahoituksen tulevaisuutta pitäisi tarkastella samanaikaisesti valtion, hyvinvointialueiden ja kuntien näkökulmasta. Monta muutosta on käynnissä samaan aikaan, mikä vaikuttaa järjestöjen arkeen. Toisaalta pohditaan, miten paljon hallinnollista osaamista ja aikaa valtionavustusten hakeminen ja saaminen edellyttävät tulevaisuudessa.
4. Järjestöillä voi olla tulevaisuudessa monia rooleja, myös asiantuntijapalveluiden myyntiä. Järjestöjen ammattimaisuudesta ja vapaaehtoistoiminnan monista muodoista ja harrastemaisuudesta pitäisi pystyä viestimään samanaikaisesti, eivätkä ne ole toisiaan poissulkevia asioita monimuotoisessa kansalaisyhteiskunnassa.
5. Valtionavustusten kohdentaminen ja yleisavustusten myöntäminen myös alueellisille järjestöille esitetään selkeänä toiveena, mikä lisäisi järjestöjen yhdenvertaisuutta valtionavustustoiminnassa.

Lisätiedot

<https://vm.fi/valtionavustustoiminnan-kehittaminen>

VALTIONAVUSTUKSET
STATSUNDERSTÖD

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET